

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 71 0 P 025573 16 Rev 2
Banjaluka, 04.01.2017. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci, u vijeću sastavljenom od sudija: Darka Osmića, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Stake Gojković, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice S.A., kći I. iz Ž., ..., koju zastupa punomoćnik N.S. Š., advokat iz S., ..., protiv tužene RS, koju zastupa Pravobranilaštvo Republike Srpske, Sjedište zamjenika u Banjaluci, radi naknade štete, vrijednost predmeta spora: 50.000,00 KM, odlučujući o reviziji tužiteljice izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 025573 14 Gž od 29.5.2014. godine, na sjednici održanoj 04.01.2017. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 025573 07 P od 10.05.2013. godine, odbijen je, kao neosnovan, zahtjev tužiteljice za naknadu nematerijalne štete – na ime pretrpljenog straha u iznosu od 6.000,00 KM i na ime duševnih bolova zbog protivpravnog lišenja slobode u iznosu od 44.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od podnošenja tužbe do konačne isplate, uz naknadu troškova parničnog postupka.

Tužiteljica je oslobođena plaćanja troškova sudske takse na tužbu i presudu. Obavezana je tužiteljica da tuženoj nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 3.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od presuđenja do isplate, dok je odbijen zahtjev za naknadu troškova postupka preko ovog iznosa.

Presudom Okružnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 025573 14 Gž od 29.5.2014. godine, žalba tužiteljice je odbijena i potvrđena prvostepena presuda u osporenom dijelu odluke o glavnom zahtjevu i dosuđujućem dijelu odluke o troškovima parničnog postupka, te je odbijen zahtjev tužiteljice za naknadu troškova sastava žalbe, u iznosu od 1.116,89 KM.

Blagovremenom revizijom tužiteljica pobija drugostepenu odluku zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se pobijana presuda preinači na način da se udovolji tužbenom zahtjevu i tužena obaveže da joj naknadi troškove postupka, ili da se pobijana presuda ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužiteljice da se obaveže tužena da joj naknadi nematerijalnu štetu prouzrokovanu neosnovanim lišenjem slobode. Zahtjev temelji na tvrdnji da je u periodu od 11.07.1992. godine do 21.05.1993. godine boravila u zatočeništvu u selu Zasavice.

Tužena se, pored ostalog, branila prigovorom zastarjelosti potraživanja.

Ocjenjujući osnovanim istaknuti prigovor zastarjelosti predmetnog potraživanja – nižestepeni sudovi odbijaju tužbeni zahtjev pozivom na odredbu člana 376. Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ" br. 29/78, 39/85 i 57/89 te "Službeni glasnik Republike Srpske" br. 17/93, 3/96, 39/03 i 94/04 - u daljem tekstu: ZOO), jer da je eventualna šteta nastala u toku 1992. i 1993. godine, da su zastarni rokovi počeli teći od 19.6.1996. godine, kada je na ovim prostorima završen rat, odnosno odlukom nadležnih organa ukinuto ratno stanje i stanje neposredne ratne opasnosti, slijedom čega da je do podnošenja tužbe (23.5.2007. godine) protekao i subjektivni i objektivni rok iz citirane zakonske odredbe za potraživanje štete sudskim putem.

U pogledu tvrdnje tužiteljice (na kojoj se temelji i revizija) da je u konkretnom slučaju prigovor zastarjelosti potraživanja trebalo cijeliti u skladu sa odredbom člana 377. ZOO, jer da je šteta učinjena izvršenjem krivičnog djela, zaključili su da nema mjesta njenoj primjeni budući da tokom postupka nije pravosnažnom krivičnom presudom dokazano postojanje krivičnog djela iz kojeg je proizašla predmetna šteta, a osim toga da se rok zastarjelosti potraživanja iz ove zakonske odredbe može računati samo u odnosu na počinioca krivičnog djela, a ne i u odnosu na tuženu.

Takođe su zaključili da Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, kao ni Ustav Bosne i Hercegovine i Zakon o odbrani BiH, te Rezolucija Ujedinjenih nacija od 21.3.2006. godine, ne isključuju primjenu odredaba ZOO koje se odnose na zastarjelost potraživanja, slijedom čega pozivanje tužiteljice na njihove odredbe nije moglo ishoditi drugačiju odluku.

Pravilno su nižestepeni sudovi primijenili materijalno pravo kada su odbili tužbeni zahtjev zbog istaknutog prigovora zastarjelosti potraživanja. Svoje odluke su obrazložili logičnim i jasnim razlozima kakvo obrazloženje prihvata i ovaj sud, a prigovori revizije (koji su isticani i tokom postupka i koje su imali u vidu nižestepeni sudovi) nisu doveli u sumnju ispravnost i zakonitost pobijanih odluka.

Predmetna revizija se gotovo iscrpljuje u tvrdnji da je tužitelj pretrpio štetu izvršenjem krivičnog djela čije gonjenje ne zastarjeva, pa da su zbog toga nižestepeni sudovi pogrešno primijenili materijalno pravo, jer su odbili da na konkretan slučaj primjene odredbu člana 377. stav 1. ZOO koja propisuje duži - privilegovani rok, u kojem zastarjeva obaveza naknade štete prouzrokovane izvršenjem krivičnog djela, a da su postojanje krivičnog djela trebali riješiti u ovom postupku kao prethodno pitanje.

Rok zastarjelosti iz navedene odredbe člana 377. stav 1. ZOO se primjenjuje samo u slučaju kada je zahtjev za naknadu štete istaknut u odnosu na neposrednog izvršioca (štetnika) krivičnog djela iz kojeg je nastala šteta i kada je, u odnosu na ovog, pravosnažnom osuđujućom presudom krivičnog suda, utvrđeno postojanje krivičnog djela i krivične odgovornosti. U konkretnom slučaju odgovornost tužene kao pravog

lica, zasnovana je na odgovornosti za drugog, a ne na njenoj direktnoj odgovornosti kao izvršioca krivičnog djela, u smislu odredbe člana 154. stav 1. ZOO. Uostalom, takva, direktna odgovornost i ne stoji, jer u vrijeme kada je tužitelj bio lišen slobode, nije bila zakonom predviđena krivična odgovornost pravnih lica, pa tužena nije ni mogla biti krivično odgovorna za izvršenje bilo kakvog krivičnog djela.

Dakle, suprotno tvrdnji revizije, postojanje pravosnažne osuđujuće krivične presude kojom je za krivično djelo oglašena krivom konkretna osoba, ne može promijeniti situaciju u odnosu na tuženu u pogledu primjene rokova zastarjelosti potraživanja naknade štete, čak i pod uslovom da je za naknadu štete odgovorna Republika Srpska.

Iz istog razloga o postojanju krivičnog djela kojim je prouzrokovana predmetna šteta, nije imalo smisla odlučivati kao o prethodnom pitanju, na čemu insistira revidentica.

Iz stanja dokaza predmetnog spisa ne proizlazi da je osporena presuda zasnovana na pogrešnoj primjeni materijalnog prava. Prvostepeni sud je na potpuno i pravilno utvrđeno činjenično stanje pravilno primijenio materijalno pravo i drugostepeni sud je takvu odluku potvrdio. Osporena presuda sadrži jasne i potpune razloge koje ovaj sud prihvata. Suprotno navodima revizije, ispravno je stanovište nižestepeni sudova, zasnovano na provedenim dokazima, ocijenjenim u skladu sa odredbom člana 8. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 - u daljem tekstu: ZPP), da je u konkretnom slučaju došlo do zastare predmetnog potraživanja.

Nakon 19.6.1996. godine, kada je na ovim prostorima završen rat, odnosno odlukom nadležnih organa ukinuto ratno stanje i stanje neposredne ratne opasnosti, nisu postojale okolnosti koje bi spriječile tužiteljicu (niti ona to tvrdi) da podnese tužbu za naknadu štete u zakonskim rokovima propisanim odredbom člana 376. ZOO, pa je zbog vlastitog propusta i neaktivnosti, pravilno odbijena sa tužbenim zahtjevom.

Slijedom izloženog odlučeno je kao u izreci, na osnovu odredbe člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća
Darko Osmić

Za tačnost otpavka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarne
Amila Podrašćić